

Josef Straka

Malé exily

Texty z let 2008–2013

Cherm

Praha 2014

Vychází s podporou Ministerstva kultury
České republiky.

© Josef Straka, 2014

© Cherm, 2014

ISBN 978-80-86370-57-6

„Odra“

Přemýšlím, jaké je to zažívat poslední rok
v cizí zemi
chiméra?
nepodařené cesty do měst končících
na -in a -ol?
nebo do některých jiných
zápisky, drmlání, vyštěknuté hlásky
lístky procvaknuté nemluvným průvodčím,
který jen ukazuje směr na údaji uvedeném
vpravo dole
jdu pak po hraniční čáře, kterou střídá řeka
obcháším místo, které se před válkou
jmenovalo Kolonie
dnes jen osamělý traktor s radlicí
na sekání trávy
ohrada s berany a ukazatel: Cíl 5 km
končící cyklostezka o pár stovek metrů dál
lidé na kolech lehce zmateni v namodralém
soumraku ukrytého slunce
teď být na chvíli ztracen

dvě země, kde nejsi domácím a nejsi vlastně
ani v jedné z nich
dočasný mimoprostor
vydržet v něm až do poslední kávy na ostrově,
kams doputoval po dřevěném spojovacím
mostě
několik stolů, bílý vysoký stan
pod kterým asi dvoumetrovy muž ohřívá párky
naznačuje slevu, za hodinu prý bude zhášet
plamen
slova, osamělá dvojice snící o společném životě
sedí dole u trav
nerušená a bez pohybu

Frankfurt nad Odrou

Procházím, části slov, které jsou už součástí
historie
té malé, obyčejné
díky výluce na trati pak čekám s dalšími
na náhradní spoj
několik vesnic v naoranžovělém oparu, západ
slunce, kterému, zdá se, ještě ujíždíme
Petersdorf, Jakobsdorf, Briesen
lidé na zastávkách, kteří s velkými rozpaky
přešlapují na nástupištích
nikdy tady podobný autobus nejel, jejich obavy
a také úleva, když nakonec přijíždí
těsně než padla tma
nákupní tašky, kabely přes rameno s nápisem
Adidas forever, síťovka, černý kufr přivázaný
bílou tkanicí k madlu
lidé mlčí, zpoždění večera se už nedá nikterak
dohonit

U Odry

Někde se ztratím
zapomnětlivý druh času
a místa, která se mi otevírají zcela jinak
o nichž ale vím zoufale málo
pár travin, pohled na bažinaté laguny
několik lidí na ostrůvcích
co čekají, až pro ně přijede malý kluk v loďce,
aby je převezl na druhou stranu
spleť cest, výhled na zklidněnou řeku
říkám, ještě se stále vracím
pokračování jako natržená stránka
přebílím pak hluché zdi dnů
a netvrdím již „domů“
prst zabodnu v mapu, kterou jsem vytáhl
z batohu
pomačkanou od peněženek, každá pro jinou
měnu, skládací bundy a deštníku

Neukoelln

Zanecháváš za sebou strnulý obraz
rozmazaný dojem, setřené barvy
barvy, které zaměňují význam slov kafka
na straka a naopak
kdoví kolikátou linkou už jedeš
v tomto nekonečném dni ulic
v městě nádraží, kaváren s bílými svíčkami
a zahlédnutou sousedskou výpomocí
když z protějšího domu cosi stěhují a také
„vystěhované“ hlasy lidí
žena dovolávající se čehosi v turečtině
nebo syrštině
nemůžeš to poznat, vlastně se jen domýšlíš
zachytíš jen její urputný výraz
a nějaký podobný možná nabízíš komusi jinému
o půlhodinu poté
sedíš na lavičce, kolem tebe proudí lidé
a ten stejný nápis: „Wir sind alle Ausländer“
jako před lety
je nyní trochu přetřeno německou vlajkou

„Kanál“

Únavná cesta, ale jen dalším a dalším vlakem
cosi si předurčuji, cosi předurčeno
s nemožností změny
jdu podél kanálu
tam někde mezi Bellevue a Haus der Kulturen
der Welt
vše zase asi nespravedlivě směřuji v jedno
ano, vím, jak jsem někdy nespravedlivý
a pak také někdy nic nemá žádnou příčinu
jen nějaký čímsi nedefinovaný strach
tváře lidí, na které se dívám ze druhého břehu
cosi odhaduji, cosi sám v sobě zamlčuji
nástupy: další vlakové nádraží
tentokrát ve Fuerstenwalde o pár roků později
teď se tam vidím, svírání v žaludku: mnohem
pravidelnější

Jinak: Schlesisches Tor

Ještě stále někde přítomen
nábřežní tunely, Schlesisches Tor
vzduch, který nasáváš s osaměním
proklouzávání, mírné propadání
dny věnované někomu jinému
kdo o ničem neví, nemůže tušit
vyšleš zprávu
zůstává nezodpovězena
nezbytná otázka v hluché výplni dní
jen náraz, další přibouchnutí
tentokrát jen dalších hotelových dveří

Witzleben

Přidotýkání času
chlípný polibek v nesprávnou chvíli
odtažitá chůze lidí
na malém uzavřeném nádraží
s odjezdem vlaků jen jedním směrem
cosi dopodotknout
chrčivé mlčení, prsty zalomeny
někde v zadních místnostech ochutnávat
    místní nápoj
návraty do jiného domova
City Blick: recepční, co prsty vždy ukazuje „dvě“
znamená vyjet do druhého patra

Ostkreuz

Věnovat bolesti zmarněný půlden
v podzemních stanicích nepřítomného
    metra
podbízivý „krutý“ hlas
varující před zbytečným odchodem
bílá dlaždičky ohmatané rukama
    bezdomovců
pozpátku běžící videonahrávka vlastních
    odlišných životů
Ostkreuz: zmatek v nastupování do vlaků
odkloňování tratí
šipky, směrovky
v tunelu mezi podchody prodavači
    neúčastných snivých atrap
dlouhý přejezd městem, nadzemím
když doslova pronikáš skleněnými budovami
    hlavního nádraží –
na Heerstrasse zas jinak nepřítomná dívka
odněkud zdá se prchající, nenabízející pocit
    čehosi určitého

jen vzdalující se její pohupování do tobě
neznámého rytmu –
popůlnoční autobusy
směr Kladow nebo Spandau Wasserwerk

Wilhelmshagen

Něco nezachytitelného
ubývání lidí, přesun někam
dále už jen vše pryč v kolonkách Důstojné
a Civilizované
cizí, divné oči, které se na vás dívají
v podchodech U-Bahnu
střídání vlaků, až teprve kolem sedmé večer
cesta k temnému kostelu
ve Wilhelmshagenu
nejsem nikde, cosi se ztrácí,
iluze, které už nemají žádné další opodstatnění
návrat hlubokými lesy
v metru odrbaní punkeři ještě snad z dob
Die Toten Hosen nebo Bad Seeds
Berlín poloviny osmdesátých let zde
kontrastuje s afektovanou kráskou celou
v černém, která viditelně naznačuje, že tady
není, nechce být
vlak cuká a ona jen vydává potiché zvuky,
kterými doprovází hudbu puštěnou
do sluchátek

ostatní v kupé se snad ještě chystají do města
nebo jedou jen vyřídít poslední nákupy či
zajít do baru v Karlshorstu
jeden z punkerů pak slečně nabízí pivo, ta ho
odmítá, chvíli se na sebe upjatě dívají
souprava pak míří k dalším
přestupním stanicím

„Aber“ a „endlich“

„Aber“ a „endlich“
a všechna další slova,
která mi splývají v předpůlnočním baru
Schilling
na hlavní ulici temné čtvrti
purpurová světla peep show, kabaretů
a takzvaných kontaktních center
s bílým obrysem ženy na červeném pozadí –
odtahování se lidí v příšeří klubovek
pomalé pohyby, hlas zvoucí na první tamější
lesetheater
některé klubovky se pak vyprazdňují
z jiných, už za zástěnou, stoupá kouř
další jiná slova už nemít
za zprávu, se kterou už nemůžeš nic udělat
a která tě zastihuje naprosto nepřipraveného
aber – nepatrný vzdor
endlich – rezignace rtů

A teď se může život najednou roztržít
ve středním baru
mnohé smlčuješ v hluku dunivé hudby
pohled na kanál, který ostatní označili jako...
„prázdný“
osamělé matky s oním zvláštním výrazem
čistoty
a někdo pak potře bílý obraz trusem
v turecké restauraci na okraji Oranienburské
teď večeří každý sám
obtěžující porno na obrazovce
dává jen pocit zvrácené představy
že nelze nic
všichni odvracejí zrak a plivou na stůl
tato noc nedopadne dobře

Potácivý sled slov
která zastavit je nemožné
dívám se lidem v několikanásobném vytržení
nad rty, opakování pohybů
zvuk škubaného papíru
zanechání, vždy až po
kvečeru už pak nikdo není
dlouhá pobřežní cesta:
stále citovat chybu, úhyby, nebo naopak slovesa
která se ale stále míjejí účinkem